

DEDDF TRETH GWAREDIADAU TIRLENWI (CYMRU) 2017

EXPLANATORY NOTES

SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

Rhan 3 – Gwarediadau Trethadwy a Wneir ar Safleoedd Tirlenwi Awdurdodedig

Pennod 1 – Personau y mae'r Dreth i'w Chodi Arnynt

29. Mae adran 13 yn egluro mai'r person sy'n agored i dalu'r dreth, yn achos gwarediadau a wneir ar safleoedd tirlenwi awdurdodedig, yw gweithredwr y safle tirlenwi ar yr adeg y gwneir y gwarediad perthnasol.
30. Os oes dau neu ragor o bersonau yn agored i dalu'r dreth, bydd ACC yn gallu cymryd camau i adennill unrhyw TGT sy'n ddyledus gan bob un ohonynt, neu gan unrhyw un neu ragor ohonynt. Er enghraifft, os yw safle tirlenwi yn cael ei weithredu gan bersonau sy'n rhedeg busnes fel partneriaeth, mae pob partner ar adeg y gwarediad perthnasol yn agored ar y cyd ac yn unigol i dalu TGT (hynny yw, os nad oes gan unrhyw un neu ragor o'r partneriaid ddigon o arian neu asedau i dalu cyfran gyfartal, rhaid i'r partneriaid eraill dalu'r gweddill) (gweler adran 83).

Pennod 2 – Y Dreth sydd i'w Chodi ar Warediadau Trethadwy

Cyfrifo'r dreth sydd i'w chodi

Adran 14 – Cyfrifo'r dreth sydd i'w chodi ar warediad trethadwy

31. Mae'r adran hon yn nodi'r dull o gyfrifo swm y dreth sydd i'w godi ar warediad trethadwy a wneir ar safle tirlenwi awdurdodedig. Mae'n darparu y bydd cyfradd safonol o TGT a chyfradd is o TGT, a fydd yn gymwys i ddeunydd cymwys (fel y'i diffinnir yn adran 15) a chymysgeddau cymwys o ddeunyddiau (fel y'u diffinnir yn adran 16); ac y bydd cyfraddau'r dreth yn cael eu rhagnodi mewn rheoliadau.
32. Cyfrifoldeb gweithredwr y safle tirlenwi yw sicrhau y caiff y gyfradd dreth gywir ei chodi ac y telir y swm cywir o dreth i ACC ar gyfer pob gwarediad ar ei safle.

Deunyddiau cymwys a chymysgeddau cymwys o ddeunyddiau

Adran 15 – Deunydd cymwys

33. Mae'r adran hon yn nodi o dan ba amgylchiadau y bydd deunydd yn gymwys ar gyfer y gyfradd dreth is. Yn gyntaf, mae angen i'r deunydd fod wedi ei restru yn y Tabl yn Atodlen 1. Yn ail, bydd angen bodloni pob amod cymwys (os oes rhai) a nodir yn y Tabl yn Atodlen 1. Yn drydydd, rhaid i weithredwyr safle tirlenwi gadw disgrifiad ysgrifenedig o'r deunydd, y cyfeirir ato'n aml fel nodyn trosglwyddo gwastraff, os yw dogfen o'r fath yn ofynnol gan Ddeddf Diogelu'r Amgylchedd 1990 neu, os nad yw'n

ofynnol, dystiolaeth arall sy'n dangos bod y deunydd mewn gwirionedd yn ddeunydd cymwys. Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, ddiwygio Atodlen 1.

Adran 16 – Cymysgeddau cymwys o ddeunyddiau

34. Mae'r adran hon yn nodi'r profion y mae'n rhaid i gymysgedd o ddeunyddiau eu bodloni er mwyn bod yn gymwys ar gyfer y gyfradd TGT is. Mae gofynion 1-6 yn gymwys i bob cymysgedd cymwys ac mae gofyniad 7 yn darparu ar gyfer y posibilrwydd y bydd gofynion ychwanegol i'w bodloni pan fo'r cymysgedd yn cynnwys gronynnau mân.
35. Dylid nodi bod gofyniad 1 yn darparu bod rhaid i'r llwyth fod ar ffurf un deunydd cymwys neu ragor a swm bychan yn unig o ddeunydd anghymwys sy'n atodol i'r deunydd cymwys. Mae is-adran (2) yn nodi materion y mae'n rhaid eu hystyried wrth benderfynu a yw swm o ddeunydd anghymwys yn swm bychan, ac a yw'n atodol i'r deunyddiau cymwys ai peidio.
36. Mae gofyniad 3 yn nodi na ddylai'r deunydd anghymwys fod wedi ei gymysgu'n fwiadol â'r deunyddiau cymwys at ddibenion gwaredu na materion sy'n ymwneud â pharatoi i waredu: er enghraifft, ar gyfer eu cludo. Bydd y prawf hwn yn gwahaniaethu, er enghraifft, rhwng achos pan fo darnau o ddeunydd anghymwys ynghlwm wrth ddeunydd cymwys am nad oedd yn bosibl eu tynnu oddi yno'n llwyr, ac achos pan fo deunydd anghymwys wedi ei ychwanegu at y llwyth, ar wahân ac yn fwiadol. Ni fyddai'r achos olaf yn bodloni gofyniad 3.
37. Mae gofyniad 4 yn caniatáu i Weinidogion Cymru ragnodi mewn rheoliadau unrhyw ddeunyddiau na chaniateir eu cynnwys mewn cymysgedd cymwys o ddeunyddiau. Pe bai'r fath reoliadau yn cael eu gwneud, byddai'r gyfradd dreth safonol (fel y'i diffinnir yn adran 14) yn gymwys i unrhyw gymysgedd o ddeunyddiau sy'n cynnwys deunydd rhagnodedig, ni waeth pa un a oedd swm y deunydd rhagnodedig yn fychan ac yn atodol ai peidio.
38. Mae gofyniad 6 yn nodi na chaniateir i unrhyw drefniadau (mae hyn yn cynnwys unrhyw gamau neu weithrediadau) gael eu gwneud mewn cysylltiad â'r cymysgedd y mae osgoi atebolrwydd i'r dreth yn brif ddiben iddynt, neu'n un o'u prif ddibenion. Er enghraifft, gallai trefniadau o'r fath gynnwys paratoi cymysgedd mewn ffordd sy'n galluogi i'w gyfansoddiad gael ei guddio. Gall hyn gynnwys gwasgu neu guddio'n fwiadol ddeunydd cyfradd safonol o fewn llwyth o ddeunydd cymwys er mwyn lleihau'r tebygolrwydd y bydd yn ymddangos bod mwy na swm bychan ac atodol o ddeunydd o'r fath yn bresennol yn y llwyth.

Adran 17 – Cymysgedd cymwys o ddeunyddiau: gronynnau mân

39. Mae'r adran hon yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau mewn cysylltiad â gronynnau mân (fel y'u diffinnir yn adran 17(6)). Caiff y rheoliadau ragnodi gofynion y mae'n rhaid eu bodloni (yn ogystal â'r gofynion hynny a nodir ar gyfer cymysgeddau cymwys yn adran 16) er mwyn i gymysgedd o ronynnau mân fod yn gymwys ar gyfer y gyfradd is. Mae adran 17(2) yn nodi rhestr nad yw'n hollgynhwysol o'r materion y caiff y rheoliadau hynny eu cwmpasu, ac mae'n cynnwys y posibilrwydd y gellir ei gwneud yn ofynnol i brawf ar gymysgedd o ronynnau mân arwain at ganlyniad rhagnodedig os cynhelir prawf rhagnodedig arnynt (17(2)(e)). Os gosodir y fath ofyniad o dan adran 17(2)(e), mae adran 17(3) yn nodi rhestr nad yw'n hollgynhwysol o'r darpariaethau cysylltiedig y gellir eu gwneud, megis gofyniad bod gweithredwr safle tirlenwi yn cynnal y prawf rhagnodedig ar gymysgedd rhagnodedig o ronynnau mân ar adeg rhagnodedig. Effaith adran 17(5) yw y caniateir nodi gofynion mewn perthynas â chymysgedd o ronynnau mân, ac eithrio'r gofynion hynny sy'n ymwneud â phwerau neu ddyletswyddau ACC, mewn hysbysiad ACC, ar yr amod bod y rheoliadau yn caniatáu hynny.

Pwysau trethadwy deunydd

Adrannau 18 i 20 – Cyfrifo pwysau trethadwy deunydd; cyfrifo pwysau trethadwy deunydd gan y gweithredwr; a phennu pwysau deunydd gan y gweithredwr

40. Codir TGT ar warediad trethadwy drwy luosi pwysau trethadwy'r deunydd â'r gyfradd dreth berthnasol, fel a nodir yn adran 14. Mae'n bwysig, felly, cyfrifo pwysau trethadwy'r deunydd sy'n cael ei waredu yn fanwl gywir.
41. Mae adran 18 yn darparu bod rhaid i bwysau trethadwy'r deunydd mewn gwarediad trethadwy (a wneir ar safle tirlenwi awdurdodedig) gael ei gyfrifo gan weithredwr y safle tirlenwi, ac y caiff ACC ei gyfrifo os yw'n meddwl ei bod yn briodol gwneud hynny. Mae'r adran hon hefyd yn pennu'r pwysau trethadwy sy'n gymwys at ddibenion adran 14(2) a (5) o'r Ddeddf.
42. Mae adran 19 yn nodi sut y mae'n rhaid i weithredwr safle tirlenwi gyfrifo pwysau trethadwy deunydd mewn gwarediad trethadwy. Rhaid i weithredwr y safle tirlenwi bennu pwysau'r deunydd mewn tunelli yn unol ag adran 20. Pan fo gan weithredwr safle tirlenwi gymeradwyaeth i gymhwyso disgownt mewn perthynas â d#r sy'n bresennol mewn deunydd, caiff gweithredwr y safle tirlenwi gymhwyso'r disgownt (neu ddisgownt is) i'r pwysau a bennwyd, yn ddarostyngedig i amodau'r gymeradwyaeth (os oes rhai).
43. Mae adran 20 yn ei gwneud yn ofynnol i weithredwr safle tirlenwi bennu pwysau'r deunydd mewn gwarediad trethadwy drwy ddefnyddio pont bwyso. At y diben hwn, rhaid i weithredwr safle tirlenwi sicrhau bod y deunydd yn cael ei bwyso ar bont bwyso cyn i'r gwarediad gael ei wneud, a sicrhau hefyd fod y bont bwyso yn bodloni'r gofynion a nodir mewn deddfwriaethau pwysau a mesurau perthnasol.
44. Fodd bynnag, gall fod amgylchiadau lle nad yw'n bosibl i weithredwr safle tirlenwi ddefnyddio pont bwyso. Er enghraifft, mae'n bosibl nad oes pont bwyso ar safle tirlenwi, neu fod pont bwyso wedi torri. Felly, mae adran 20(3) yn gwneud darpariaeth i weithredwr safle tirlenwi wneud cais i ACC am gymeradwyaeth i ddefnyddio dull arall i bennu pwysau deunydd mewn gwarediad trethadwy. Er enghraifft, gallai dull arall gynnwys cyfrifo yn seiliedig ar uchafswm pwysau a ganiateir ar gyfer cynhwysydd.
45. Mae adran 20 hefyd yn gwneud darpariaeth i ACC bennu'r modd y bydd cais am ddull arall yn cael ei wneud a'r wybodaeth y mae'n rhaid iddo ei chynnwys. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch pwerau ACC mewn perthynas â chymeradwyo dull arall. Er enghraifft, caiff ACC gymeradwyo mewn perthynas â phob gwarediad trethadwy neu mewn perthynas â gwarediadau trethadwy o ddisgrifiadau penodol. Caiff ACC gymeradwyo naill ai'n ddiamed neu'n ddarostyngedig i amodau. Yn ogystal â hyn, caiff ACC amrywio neu ddirymu cytundeb. Gall hyn ddigwydd os yw ACC yn ystyried nad yw'r dull arall yn dangos y pwysau'n fanwl gywir neu nad yw'n cael ei dilyn yn llwyr a bod risg i'r refeniw dreth.
46. Mae cosb am fethu â phennu pwysau'r deunydd mewn gwarediad trethadwy yn unol ag adran 20. Nodir y gosb hon yn adran 61 o'r Ddeddf.

Adran 21 – Disgownt mewn cysylltiad â d#r mewn deunydd

47. Mae adran 21(1) a (2) yn darparu y caiff gweithredwr safle tirlenwi wneud cais ysgrifenedig i ACC am gymeradwyaeth i roi disgownt mewn cysylltiad â d#r sydd mewn deunydd wrth gyfrifo pwysau trethadwy'r deunydd. Mae adran 21(4) yn nodi'r amodau y mae'n rhaid eu bodloni er mwyn i ACC gymeradwyo disgownt d#r.
48. Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch pwerau ACC mewn perthynas â chymeradwyo rhoi disgownt d#r. Er enghraifft, gall cymeradwyaeth fod yn ddarostyngedig i amodau neu gellir ei rhoi am gyfnod penodol.

49. Mae'r darpariaethau hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i weithredwr safle tirlenwi gadw cofnod disgownt d#r ar gyfer pob gwarediad trethadwy pan roddir disgownt. Mae'r cofnod i'w drin fel cofnod y mae'n ofynnol ei gadw a'i storio'n ddiogel yn unol ag adran 38 o DCRhT, sy'n nodi'r cyfnod perthnasol ar gyfer cadw cofnodion.
50. Mae cosb am gymhwyso disgownt d#r yn anghywir. Nodir y gosb hon yn adran 62 o'r Ddeddf.

Adrannau 22 a 23 – Cyfrifo pwysau trethadwy deunydd gan ACC gan gynnwys mewn achosion o beidio â chydymffurfio

51. Mae adran 22 yn nodi sut y bydd ACC yn cyfrifo pwysau trethadwy deunydd pan fo'n meddwl ei bod yn briodol gwneud hynny.
52. Mae adran 23 yn darparu, mewn achosion o beidio â chydymffurfio fel y nodir yn yr adran hon, y caiff ACC anwybyddu'r disgownt d#r wrth gyfrifo pwysau trethadwy deunydd, neu leihau'r disgownt hwnnw.

Adran 24 – Adolygiadau ac apelau sy'n ymwneud â'r dull o bennu pwysau deunydd

53. Mae adran 24 yn diwygio adran 172 o DCRhT er mwyn i'r gweithdrefnau adolygu ac apelio yn Rhan 8 o'r Ddeddf honno fod yn gymwys i benderfyniadau o dan adran 20 o'r Ddeddf hon.

Adran 25 - P#er i addasu darpariaeth sy'n ymwneud a phwysau trethadwy deunydd

54. Mae adran 25 yn caniatáu i Weinidogion Cymru, drwy reoliadau, ychwanegu at unrhyw ddarpariaethau yn y Ddeddf sy'n ymwneud â phwysau trethadwy deunydd (gan gynnwys darpariaeth sy'n ymwneud â disgownt d#r), diddymu'r darpariaethau hynny neu eu diwygio fel arall.

Pennod 3 – Rhyddhad rhag Treth

Adran 26 – Rhyddhadau: cyffredinol

55. Mae'r adran hon yn cyflwyno'r bennod ar ryddhadau ac yn nodi'r rheolau cyffredinol a ganlyn: nid yw rhyddhadau yn gymwys ond mewn perthynas â gwarediadau a wneir ar safleoedd tirlenwi awdurdodedig (felly nid ydynt yn gymwys mewn perthynas â gwarediadau heb eu hawdurdodi); pan fo rhyddhad yn gymwys, nid oes treth i'w chodi; ac ni fydd rhyddhad yn gymwys oni bai y caiff ei hawlio ar ffurflen dreth. Caiff ACC bennu ffurf y ffurflen dreth a'r wybodaeth y mae'n rhaid ei chynnwys arni (o dan adran 191 o DCRhT), a bydd yn ofynnol i weithredwr y safle tirlenwi gadw a storio'n ddiogel unrhyw gofnodion sy'n berthnasol i'r hawliad, yn unol ag adran 38 o DCRhT (6 mlynedd i ddyddiad dychwelyd y ffurflen dreth neu i ddyddiad cwblhau ymholiad).

Adran 27 – Deunydd a dynnir o wely afon, o wely'r mor neu o wely dyfroedd eraill

56. Mae'r rhyddhad hwn yn gymwys i warediad:
- a. deunydd a dynnir o wely dyfroedd penodol; a
 - b. deunydd sy'n bodoli'n naturiol a dynnir o wely'r môr fel rhan o'r broses o gael deunyddiau megis tywod a graean.
57. Caiff y rhyddhad fod yn gymwys i ddeunyddiau a dynnir at unrhyw ddiben, gan gynnwys tynnu deunyddiau er budd mordwyaeth neu er mwyn atal llifogydd.
58. Mae'r rhyddhad hefyd yn cwmpasu unrhyw ddeunydd cymwys a ychwanegir at y deunydd sydd wedi ei garthu sy'n angenrheidiol er mwyn sicrhau nad yw'r deunydd sydd wedi ei garthu ar ffurf hylif (gan ganiatáu iddo, felly, gael ei waredu ar safle

tirlenwi). Rhagwelir y byddai gan y deunydd cymwys a ychwanegir nodweddion sychu neu y byddai'n rhwymo'r lleithder gormodol sydd yn y gwastraff.

Adran 28 – Deunydd sy'n deillio o fwyngloddio a chwarela

59. Mae'r rhyddhad hwn yn gymwys i warediadau deunydd sy'n bodoli'n naturiol a echdynnwyd o'r ddaear o ganlyniad i fwyngloddio neu weithrediadau chwarela. Mae gwarediad deunydd o'r fath wedi ei rhyddhau rhag treth os nad yw'r deunydd wedi bod yn destun unrhyw broses ar wahân, neu os nad yw wedi ei addasu'n gemegol, rhwng ei echdynnu a'i waredu.

Adrannau 29 i 31 – Defnyddio deunydd mewn gwaith adfer safle cymeradwy; gwaith adfer safle: y weithdrefn wrth wneud cais am gymeradwyaeth; a gwaith adfer safle: amrywio cymeradwyaeth

60. Mae defnyddio deunyddiau mewn gweithgarwch adfer safle yn weithgarwch tirlenwi penodedig, felly mae i'w drin fel gwarediad trethadwy (gweler adran 8(3)(i)). Mae'r darpariaethau hyn yn darparu ar gyfer rhyddhau'r gwarediad rhag treth os yw'r deunydd wedi ei ffurfio o ddeunydd cymwys ac yn cael ei ddefnyddio i adfer safle tirlenwi awdurdodedig (neu ran ohono) at ddefnydd arall. Fodd bynnag, maent yn ei gwneud yn ofynnol i weithredwyr safleoedd tirlenwi geisio cymeradwyaeth ar gyfer y gwaith adfer ymlaen llaw er mwyn gallu hawlio'r rhyddhad. Ni fydd defnyddio deunydd i adfer safle heb gymeradwyaeth gan ACC yn elwa ar y rhyddhad. Rhagwelir y bydd y darpariaethau hyn yn galluogi ACC i asesu'r deunydd a ddefnyddir i adfer safle yn drylwyr ac i sicrhau nad oes modd cam-fanteisio ar y rhyddhad.
61. Mae adran 29 yn darparu y caiff ACC gymeradwyo cyflawni gwaith adfer ar safle tirlenwi awdurdodedig. Fodd bynnag, cyn gwneud hynny, bydd angen i ACC fod wedi ei fodloni bod adfer y safle yn ofynnol o dan drwydded amgylcheddol neu ganiatâd cynllunio sy'n ymwneud â'r safle. Dim ond y swm angenrheidiol o ddeunydd i gydymffurfio â'r drwydded neu'r caniatâd a fydd yn elwa ar y rhyddhad.
62. Er bod rhaid i weithredwr safle tirlenwi wneud cais i ACC am gymeradwyaeth cyn i'r gwaith adfer ddechrau, nid oes angen i'r gweithredwr aros am gymeradwyaeth gan ACC cyn dechrau adfer y safle. Er enghraifft, gallai gweithredwr safle tirlenwi benderfynu bwrw ymlaen heb gymeradwyaeth er mwyn manteisio ar dywydd braf neu'r ffaith fod deunydd addas ar gael. Fodd bynnag, byddai gweithredwr y safle tirlenwi yn ysgwyddo'r risg ei hun wrth wneud hynny, oherwydd nid oes sicrwydd y byddai ACC yn cymeradwyo'r cais am gymeradwyaeth, er mwyn iddo allu hawlio rhyddhad adfer safle.
63. Mae adran 30 yn darparu ar gyfer adegau pan fo rhagor o wybodaeth yn ofynnol gan ACC er mwyn penderfynu a ddylid cymeradwyo cais i gyflawni gwaith adfer safle ai peidio, ac yn nodi'r paramedrau o ran sut y bydd hynny'n gweithio yn ymarferol. Caiff ACC a gweithredwr y safle tirlenwi gytuno i ymestyn cyfnod o amser a bennir gan yr adran hon.
64. Mae adran 31 yn cydnabod y gall gofynion y gwaith adfer safle a nodir yn y drwydded amgylcheddol neu'r caniatâd cynllunio newid, ac mae'n caniatáu i ACC amrywio'r gymeradwyaeth a roddir i adfer y safle. Gall amrywiad gael ei wneud o ganlyniad i gais gan weithredwr safle tirlenwi, neu gall ACC ei wneud. Os yw ACC yn amrywio'r gymeradwyaeth i adfer safle tirlenwi ohono'i hun, rhaid iddo ddyroddi hysbysiad sy'n nodi manylion yr amrywiad i weithredwr y safle tirlenwi. Nid yw amrywio cymeradwyaeth i adfer safle yn effeithio ar allu gweithredwr y safle tirlenwi i hawlio rhyddhad ar gyfer y gwaith adfer a gyflawnwyd yn unol â'r gymeradwyaeth cyn iddi gael ei hamrywio.

Adran 32 - Ail-lenwi mwyngloddiau brig a chwareli

65. Mae'r adran hon yn darparu rhyddhad ar gyfer gwaredu deunydd cymwys ar safle tirlenwi (neu ran ohono):
- pan fu'r safle tirlenwi (neu'r rhan ohono lle gwneir y gwarediad) yn fwynglawdd brig neu'n chwarel yn y gorffennol;
 - pan fo'n un o ofynion y caniatâd cynllunio bod rhaid ail-lenwi'r safle (neu'r rhan ohono dan sylw) yn llwyr neu'n rhannol ar ôl y gweithrediadau cloddio brig neu chwarela; ac
 - os na wnaed unrhyw warediadau trethadwy eraill ar y safle (neu ran ohono), ac eithrio gwarediadau sy'n gymwys ar gyfer rhyddhad o dan adran 28 neu 32.

Adran 33 - P#er i addasu rhyddhadau

66. Mae'r adran hon yn caniatáu i Weinidogion Cymru, drwy reoliadau, greu, addasu neu ddileu rhyddhad; a darparu bod rhyddhad yn ddarostyngedig i amodau.

Pennod 4 – Casglu a Rheoli'r Dreth

Adrannau 34 i 38 – Cofrestru

67. Er mwyn galluogi ACC i gasglu a rheoli TGT yn effeithiol, mae'n bwysig ei fod yn gwybod pwy yw'r trethdalwyr. Mae adran 34 yn gosod dyletswydd ar ACC i gadw cofrestr o'r personau hynny sy'n gweithredu safleoedd tirlenwi awdurdodedig lle gwneir gwarediadau trethadwy. Ystyrir bod personau o'r fath yn cyflawni "gweithrediadau trethadwy" at ddibenion y Ddeddf hon. Rhaid i gofnod person ar y gofrestr gynnwys yr wybodaeth a bennir yn Atodlen 2. Caiff ACC gyhoeddi unrhyw wybodaeth sydd wedi ei chynnwys yn y gofrestr er mwyn i fusnesau allu sicrhau eu bod yn anfon eu gwastraff i safleoedd tirlenwi awdurdodedig, ymysg pethau eraill.
68. Mae adran 35 yn ei gwneud yn ofynnol i berson sy'n cyflawni gweithrediadau trethadwy fod wedi ei gofrestru gydag ACC. Rhaid i berson sy'n bwriadu cyflawni gweithrediadau trethadwy wneud cais i ACC i gael ei gofrestru ac mae'n rhaid iddo wneud hynny o leiaf 14 o ddiwrnodau cyn y diwrnod y mae'n dechrau cyflawni'r gweithrediadau trethadwy.
69. Mae'n bwysig bod y gofrestr yn parhau'n gywir a'i bod yn adlewyrchu'r wybodaeth ddiweddaraf sydd ar gael am weithredwyr safle tirlenwi. Felly, mae adran 36 yn ei gwneud yn ofynnol i berson cofrestredig, neu berson sydd wedi gwneud cais i gofrestru, roi gwybod i ACC am unrhyw newidiadau neu anghywirdebau yn yr wybodaeth y maent wedi ei darparu, a gwneud hynny mewn ffordd sy'n cydymffurfio â gofynion yr adran honno.
70. Mae adran 37 yn ei gwneud yn ofynnol i berson cofrestredig sy'n rhoi'r gorau i gyflawni gweithrediadau trethadwy wneud cais i ACC i ddileu ei gofrestrriad, yn ddim hwyrach na 30 o ddiwrnodau wedi i'r gweithrediadau trethadwy ddod i ben.
71. Mae cosbau yn gysylltiedig â'r gofynion cofrestru yn adrannau 35 a 36. Gellir gweld y rhain yn adrannau 64 i 67 o'r Ddeddf.
72. Mae adran 38 yn diwygio adran 172(2) o DCRhT er mwyn i'r gweithdrefnau adolygu ac apelio yn Rhan 8 o'r Ddeddf honno fod yn gymwys i benderfyniadau sy'n ymwneud â chofrestru person gydag ACC at ddibenion TGT.

Adrannau 39 i 41 – Cyfrifo treth

73. Dylid darllen yr adrannau hyn o'r Ddeddf a'r nodiadau hyn ar y cyd â Phennod 3 o Ran 3 o DCRhT a'r nodiadau esboniadol perthnasol (paragraffau 46 a 47), sy'n mynd gyda DCRhT.

74. Mae adran 39 yn gosod dyletswydd ar weithredwr safle tirlenwi awdurdodedig sy'n cyflawni gwarediadau trethadwy i ddychwelyd ffurflen dreth mewn cysylltiad â phob cyfnod cyfrifyddu. Rhaid i'r ffurflen dreth gynnwys asesiad o swm y dreth sydd i'w godi ar y gweithredwr a datgan bod yr wybodaeth sydd wedi ei chynnwys yn gywir ac yn gyflawn hyd eithaf gwybodaeth y gweithredwr.
75. Rhaid dychwelyd ffurflenni treth, ynghyd ag unrhyw daliad treth, yn ddim hwyrach na diwrnod gwaith olaf y mis sy'n dilyn y mis y daw'r cyfnod cyfrifyddu i ben ynddo, oni bai bod y dyddiad hwnnw yn cael ei amrywio o dan adran 40. Er enghraifft, os daw cyfnod cyfrifyddu i ben ar 30 Mehefin, rhaid dychwelyd ffurflen dreth a thalu'r dreth erbyn diwrnod gwaith olaf mis Gorffennaf.
76. O ran gweithredwyr safleoedd tirlenwi cofrestredig, mae'r cyfnod cyfrifyddu cyntaf yn dechrau â'r diwrnod y maent yn dechrau cyflawni gweithrediadau trethadwy (neu, os yw'n hwyrach, y diwrnod y daw'n weithredwr cofrestredig) ac yn dod i ben â'r diwrnod y rhoddir gwybod iddynt amdano gan ACC. O hynny ymlaen, eu cyfnodau cyfrifyddu fydd pob cyfnod dilynol o 3 mis (oni bai bod y cyfnodau hynny yn cael eu hamrywio o dan adran 40).
77. O ran gweithredwyr safle tirlenwi nad ydynt yn gofrestredig, mae'r cyfnod cyfrifyddu cyntaf yn dechrau â'r diwrnod y maent yn dechrau cyflawni gweithrediadau trethadwy ac yn parhau hyd at ddiwedd y chwarter calendr y maent yn dechrau gwneud hynny (neu, os yw'n gynharach, y diwrnod cyn y diwrnod y daw'n weithredwr cofrestredig). O hynny ymlaen, pob chwarter calendr fydd y cyfnodau cyfrifyddu (sef cyfnodau o 3 mis sy'n dod i ben ar 31 Mawrth, 30 Mehefin, 30 Medi neu 31 Rhagfyr).
78. Mae adran 40 yn rhoi'r p#er i ACC amrywio hyd cyfnod cyfrifyddu a dyddiad ffeilio ffurflen dreth. Mae unrhyw amrywiad o'r fath i'w wneud drwy ddyroddi hysbysiad i weithredwr y safle tirlenwi.
79. Mae adran 41 yn darparu bod y dreth sydd i'w chodi ar warediad trethadwy a wneir ar safle tirlenwi awdurdodedig i'w chodi mewn cysylltiad â'r cyfnod cyfrifyddu y gwnaed y gwarediad ynddo. Fodd bynnag, ceir un eithriad i'r rheol hon: os yw gweithredwr safle tirlenwi yn dyroddi anfoneb dirlenwi mewn cysylltiad â gwarediad o fewn 14 o ddiwrnodau gan ddechrau â'r diwrnod y gwneir y gwarediad, yna codir y dreth mewn cysylltiad â'r cyfnod cyfrifyddu y dyroddir yr anfoneb ynddo. Felly, er enghraifft, pan fo cyfnodau cyfrifyddu gweithredwr safle tirlenwi yn chwarteri calendr ac y gwneir gwarediad trethadwy ar 28 Mehefin, gan ddyroddi anfoneb dirlenwi ar ei gyfer ar 1 Gorffennaf, y cyfnod cyfrifyddu ar gyfer y dreth ar y gwarediad hwnnw fydd y chwarter calendr sy'n dod i ben ar 30 Medi yn hytrach na'r chwarter calendr sy'n dod i ben ar 30 Mehefin. Mae Atodlen 3 yn nodi'r wybodaeth y mae angen ei chynnwys ar anfoneb dirlenwi. Mae gan Weinidogion Cymru y p#er i wneud rheoliadau i ddiwygio Atodlen 3.

Talu, adennill ac ad-dalu treth

Adran 42 – Talu treth

80. Mae is-adran (1) yn nodi bod rhaid i'r swm o dreth yr asisir ei fod i'w godi gael ei dalu erbyn dyddiad ffeilio'r ffurflen dreth. Mae is-adran (2) yn nodi'r sefyllfa pan fo ffurflen dreth yn cael ei diwygio o dan adran 41 o DCRhT gan arwain at yr angen i dalu swm ychwanegol o dreth. O dan yr amgylchiadau hyn, rhaid talu'r dreth yn ddim hwyrach na'r dyddiad ffeilio, os caiff y diwygiad ei wneud cyn y dyddiad ffeilio, neu os gwneir y diwygiad yn ddiweddarach, rhaid talu'r dreth ar yr un pryd ag y gwneir y diwygiad.

Adran 43 – Dyletswydd i gadw crynodeb treth gwarediadau tirlenwi

81. Mae adran 43 yn ei gwneud yn ofynnol i berson sy'n cyflawni gwarediadau trethadwy gadw crynodeb TGT mewn cysylltiad â phob cyfnod cyfrifyddu. Rhaid i'r cofnod hwn gofnodi swm y dreth sydd i'w godi ar y person a'r dreth a dalwyd gan y person hwnnw mewn cysylltiad â phob cyfnod cyfrifyddu. Mae gan ACC y p#er i bennu ar ba ffurf y

mae'n rhaid cadw'r crynodeb TGT, a'r wybodaeth y mae'n rhaid ei chynnwys ynddo. Mae'r crynodeb hwn i'n drin fel cofnod y mae'n ofynnol ei gadw a'i storio'n ddiogel o dan adran 38 o DCRhT, sy'n ei gwneud yn ofynnol cadw cofnodion am 6 mlynedd ar ôl dychwelyd ffurflen dreth neu roi hysbysiad diwygio, oni bai bod ACC yn pennu cyfnod byrrach.

Adran 44 – Gohirio adennill

82. Mae adrannau 181A-181I o DCRhT yn nodi'r amgylchiadau lle caiff person wneud cais i ACC i ohirio adennill treth ddatganoledig tra bo'n aros am adolygiad neu apêl ynghylch penderfyniad ACC, y broses ar gyfer gwneud cais o'r fath ac effaith caniatáu cais i ohirio.
83. Mae adran 44 yn diwygio adran 181B o DCRhT at ddibenion ceisiadau gohirio sy'n ymwneud â TGT. Effaith y diwygiadau yw ei gwneud yn ofynnol i ACC, wrth ystyried cais i ohirio TGT, yn ogystal ag ystyried pa un a oes gan berson sail resymol dros ddatgan bod swm y dreth yn ormodol (fel y byddai'n digwydd gyda threthi datganoledig eraill), ystyried hefyd a fyddai adennill y swm yn achosi caledi ariannol. Felly, rhaid i gais person i ohirio nodi'r rhesymau pam fod y person hwnnw yn meddwl y byddai adennill y dreth yn achosi caledi ariannol iddo, yn ogystal â nodi'r swm y mae'n gofyn am ei ohirio, a pham ei fod yn meddwl bod swm y dreth y mae ACC yn ceisio ei adennill yn ormodol.
84. Gellir caniatáu cais i ohirio yn llawn pan fydd y profion yn adran 181B(4) o DCRhT, fel y'i diwygiwyd gan adran 44(3), wedi eu bodloni, neu gellir caniatáu'r cais hwnnw mewn perthynas â rhan o swm y mae anghytundeb yn ei gylch yn unol ag adran 181B(5) fel y'i diwygiwyd gan adran 44(4)(b).

Adran 45 – Dim gofyniad i ollwng neu ad-dalu treth oni thelir yr holl dreth

85. Mae adran 45 yn diwygio adran 67 o DCRhT. Mae'r diwygiad hwn yn sicrhau nad oes angen i ACC roi effaith i gais am ryddhad o dan adran 63 o DCRhT pan fo swm o dreth gwarediadau tirlenwi yn mae'n ofynnol i'r ceisydd ei dalu heb ei dalu.